

brane spise priobčuje nekaj let sèm Krajec v Novem mestu v svoji „Narodni Biblioteki“. Ne bomo naštevati vseh spisov — naštetí so že v „Zvonu“ l. 1884. —, le par besed o njegovem slovstvenem delovanju!

Andrejčkov Jože je pisal najrajši povesti in prizore iz kmečkega življenja. Kot dijak je največkrat občeval s starimi očanci in sličnimi preprostimi „originali“, katerih običaje in govorico je vestno opazoval. Četudi je zajemal snov za svoje povesti iz domačega življenja, vendar mnogi njegovih spisov le niso do cela izvorni. Marsikak prizor je vzel iz ptujih povestij in ga prikrojil v slovenskem duhu, kolikor se je sploh dalo. Zato pripoveduje včasih popolno neverjetne in celó nemogoče stvari. Tako n. pr. je njegova povest „Žalost in veselje“, katero je ljudstvo s silnim veseljem prebiraló in jo še rado prebira, nedvomljivo sestavljena iz raznih tako imenovanih „indijanskih zgodbic“, katere je v neko celoto zvaril in odél s slovensko obleko. Uprav zaradi teh nenavadnih in zato mikavnih prizorov in zaradi res poljudnega pripovedovanja je bil preprostim čitateljem zeló priljubljen.

Svojih spisov menda nikoli ni pilil. Zato ima skoro vsak njegov spis kako hibo: značaji oseb v povestih niso zadostno ali pa vsaj nedosledno narisani. Celó to se mu je parkrat naključilo, da je na kako osebo v povesti po-

polno pozabil in jo izpustil brez sledú — neovrgljiv znak, da je prikrojeval svoje povesti po ptujih spisih.

Ne majhna hiba Podmilšakovih pripovednih del je ta, da je z neko manijo popisoval znano, sicer dobrosrčno, a grčavo in razkavo naravo slovenskega kmeta v vsej goloti, včasih do neverjetnosti živo. Jezik v spisih je preprostim ušesom prikupljiv, a semtertje je okoren in diši po ptujščini.

Na vse te pisateljske hibe so ga prijatelji opozarjali, toda čeprav jim je pritrđil tisti hip, poboljšati se le ni hotel. Bil je premalo estetično naobražen.

Vkljub vsem tem nedostatkom pa je Podmilšak vendar-le odličén pisatelj svoje dóbe, poleg L. Gorenjca-Podgoričana menda najplodovitejši. On in Jurčič sta ob enem začela spisovati povesti za ljudstvo ter takoj dobila mnogo posnemovalcev. Dotlej se je bilo v tem pogledu storilo za naobrazbo ljudstva bore malo. Župnik Cigler je spisal par mikavnih povestij; ako omenimo še nekaterih poskusov v „Vedežu“ in „Slovenski Bčeli“, nimamo drugega nič, kar bi se smelo imenovati dobro pripovedno berilo, razven par res izbornih spisov v Janežičevem „Glasniku“. Plodovitost Podmilškova in duhovitost Jurčičeva sta pa blagodejno uplivali na poznejše pripovedovalce naše.

Vse po ptuje . . .

Kar v ptujini, daljni zêmlji,
Dan budí me, noč uspava,
Bridka se z menój dogaja:
Ptuje zrem povsod obraze,
Gôvor ptuj brní v ušesa,
S ptujci jaz golčím po ptuje,
Ž njimi se po ptuje nosím,
Žijem, delam, kakor ôni,
Vse po ptuje, vse po ptuje . . .

Jedno vendar je ostalo:
Čutím v srcu še jo svoje,
Čutím, kot sem nékdaj čutil,
Ko še Sava je s šumenjem
Svojim dušo mi vedrila,
Ko nebó slovensko náme
Jásno in krasnó je zrlo,
Ko sem čutil, kakor čuti
Národ moj, ljubezní vrední . . .

Vse po ptuje v ptuji zêmlji —
Bódi, kar že bití mora,
Jedno pa ne more bití:
Čutil vedno bom po svoje!

Mih. Opeka.